

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра хімії та фармації**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри
хімії та фармації

доц. Іванишук С.М.

“2” вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІКА У ФАРМАЦІЇ

спеціальність 226 Фармація, промислова фармація
освітня програма Фармація, промислова фармація
факультет Медичний

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма «Організація та економіка у фармації»
спеціальність 226 Фармація, промислова фармація,
освітня програма Фармація, промислова фармація

Розробники:

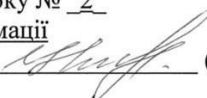
Устименко Сергій Анатолійович – викладач кафедри хімії та фармації.

Баєв Олексій Олександрович – старший викладач кафедри хімії та фармації, кандидат фармацевтичних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри хімії та фармації

Протокол від “ 2 ” вересня 2019 року № 2

Завідувач кафедри хімії та фармації

 (Іванищук С.М.)

©Устименко С.А., 2019 рік

©Баєв О.О., 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань Здоров'я людини	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 226 Фармація, промислова фармація	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		V-й	V-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2,6	Рівень вищої освіти бакалавр	24 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		42 год.	78
		Вид контролю:	
		екз.	екз.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 1,14:1

для заочної форми навчання – 1:6,5

Мета курсу:

Мета вивчення дисципліни полягає в підготовці здобувачів вищої освіти до практичної роботи в аптечних підприємствах різних видів та форм власності, до виконання функціональних обов'язків на посадах, які можуть займати провізори за умови реформування системи охорони здоров'я та наближення її до європейських стандартів.

Завдання курсу:

Теоретичні:

- підготовка здобувачів вищої освіти з питань організаційних засад лікарського забезпечення населення і лікувально-профілактичних закладів;
- формування базових принципів організації роботи аптек, роботи аптеки з товарними запасами, безрецептурного та рецептурного відпуску лікарських засобів з аптек;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою організації, ліцензування та акредитації фармацевтичних закладів;
- ознайомлення з організацією роботи спеціалізованих аптек;
- ознайомлення організації внутрішньоаптечного контролю якості ліків.

Практичні:

- формування вміння складати документи з відпуску ліків в аптеках;
- формування вміння роботи з рецептами;
- формування вміння складати звітну та облікову документацію;
- формування вміння складати документи до ліцензування та акредитації фармацевтичних закладів.

Компетентності

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК₁. Здатність діяти соціально, відповідально та з громадянською свідомістю.

ЗК₂. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК₄. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК₆. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

Фахові компетентності (ФК)

ФК₁. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

ФК₆. Здатність організовувати діяльність аптеки із забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами, парафармацевтичними товарами, засобами медичного призначення та лікувальною парфумерно-косметичною продукцією відповідно до вимог Національної лікарської політики, належної аптечної практики та інших організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства

ФК7. Здатність організовувати дію системи звітності та обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) в аптечних закладах, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство, документування та управління якістю згідно з нормативно-правовими актами України

ФК8. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та вироби медичного призначення відповідно до чинного законодавства України

ФК10. Здатність організовувати і здійснювати загальне та маркетингове управління асортиментною, товарно-інноваційною, ціновою, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичного ринку на основі результатів маркетингових досліджень та з урахуванням ринкових процесів на національному і міжнародному ринках

ФК9. Здатність розробляти, впроваджувати та застосовувати підходи менеджменту у професійній діяльності аптечних, оптово-посередницьких, виробничих підприємств та інших фармацевтичних організацій відповідно до принципів Належної практики фармацевтичної освіти та Глобальної рамки FIP.

ФК11. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів

Очікувані результати навчання

В результаті вивчення курсу студент повинен знати:

ПРЗ 1. Знання гуманістичних і етичних засад соціальної взаємодії в професійній діяльності.

ПРЗ 2. Знання сутності та способів використання креативних методів та підходів у професійній діяльності. Знання принципів професійного спілкування сучасною українською літературною та іноземними мовами.

ПРЗ 3. Знання основ нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

ПРЗ 7. Знання шляхів організації діяльності аптеки із забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами, парафармацевтичними товарами, засобами медичного призначення та лікувальною парфумерно-косметичною продукцією відповідно до вимог Національної лікарської політики, належної аптечної практики та інших організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства.

ПРЗ 8. Знання основних вимог до аналізу та прогнозу основних економічних показників діяльності аптечних закладів, здійснення розрахунків основних податків та зборів, формування цін на лікарські засоби та вироби медичного призначення відповідно до чинного законодавства України

У результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти:

ПРУ 1. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності, дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму, вимог техніки безпеки та охорони середовища при здійсненні професійної діяльності. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

ПРУ 2. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахування суспільних і виробничих інтересів. Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.

ПРУ 5. Здійснювати моніторинг та аналіз наукових джерел інформації та фахової літератури; вміє планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

ПРУ 6. Організовувати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення лікарських препаратів у різних лікарських формах за рецептами лікарів і замовленнями лікувальних закладів, включаючи обґрунтування технології та вибір допоміжних матеріалів відповідно до правил Належної аптечної практики (GPP)

ПРУ 8. Обирати раціональну технологію, виготовляти лікарські засоби у різних лікарських формах за рецептами лікарів і замовленнями лікувальних закладів, оформлювати їх до відпуску. Виконувати технологічні операції: відважувати, відмірювати, дозувати різноманітні лікарські засоби за масою, об'ємом тощо.

ПРУ 9. Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами й ін. товарами аптечного асортименту.

ПРУ 10. Володіти різними методами кількісних розрахунків, що мають місце у професійній діяльності.

ПРУ 12. Здійснювати всі види обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство. Здійснювати процеси товарознавчого аналізу, забезпечувати вхідний контроль якості лікарських засобів та документувати їх результати. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби та вироби медичного призначення

ПРУ 13. Розробляти, впроваджувати та застосовувати підходи менеджменту у професійній діяльності аптечних, оптово-посередницьких, виробничих підприємств та інших фармацевтичних організацій відповідно до принципів Належної практики фармацевтичної освіти та Глобальної рамки FIP. Організовувати і здійснювати загальне та маркетингове управління асортиментною, товарно-інноваційною, ціновою, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичного ринку на основі результатів маркетингових досліджень та з урахуванням ринкових процесів на національному і міжнародному ринках

ПРУ 14. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків

ПРУ 15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні методи контролю якості лікарських засобів та лікарської рослинної сировини. Складати сертифікати якості, враховуючи результати проведеного контролю.

ПРА 1. Здатність вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетентності.

Міждисциплінарні зв'язки

Історія медицини та фармації – основні закономірності і етапи розвитку фармації.

Етика і деонтологія – фармацевтична етика і деонтологія під час виконання посадових обов'язків.

Фармакологія – лікарські засоби, їх класифікація.

Технологія ліків, аптечна технологія ліків, аналітична хімія, товарознавство лікарських препаратів - фахові знання та вміння.

Математика і статистика – підготовка облікової та звітної документації.

Гігієна у фармації – правила гігієни і санітарії в аптечних закладах.

Зміст дисципліни:

Організація діяльності аптечних закладів

Історія розвитку фармації. Міжнародні стандарти регулювання різних видів фармацевтичної діяльності (GPP — належна фармацевтична практика). Законодавчі акти України, які регламентують фармацевтичну діяльність у галузі забезпечення лікарськими засобами населення. Ліцензування. Фармацевтична допомога та фармацевтична послуга. Умови здійснення роздрібною реалізації. Аптека як заклад охорони здоров'я, торгово-виробниче підприємство та суб'єкт підприємницької діяльності, її завдання та функції. Аптека як суб'єкт страхових відносин у системі охорони здоров'я й фармації. Типи та види аптек. Спеціалізація аптечних закладів. Організаційна структура аптеки. Вимоги до розміщення та складу приміщень аптеки. Санітарні вимоги до прибирання приміщень аптеки. Міжлікарняна та лікарняна аптеки, їх завдання, функції. Структура, обладнання та оснащення приміщень. Асептичний блок. Охорона праці та виробнича санітарія при виготовленні лікарських засобів. Виписування та відпуск лікарських засобів і товарів медичного призначення. Документальне оформлення відпуску медичних виробів та лікарських засобів у відділення лікарень. Таксування вимог-накладних та їх облік, формування замовлень за вимогами лікувально-профілактичних закладів. Організація роботи аптеки лікувально-профілактичного закладу. Вимоги до техніки безпеки й особистої гігієни персоналу при роботі в аптеках. Штат аптеки. Матеріальна відповідальність аптечних працівників, її юридична основа та документальне оформлення. Вступний інструктаж з охорони праці.

Основні напрями розвитку системи постачання аптек в умовах сучасного фармацевтичного ринку України. Умови здійснення оптової реалізації лікарських засобів. Належна практика дистрибуції (GDP). Джерела надходження товарно-матеріальних цінностей до аптеки. Аптечний склад, його організаційна структура, обладнання приміщень. Вимоги до розміщення та складу приміщень аптечного складу. Основні завдання та функції аптечного складу. Штат. Відділи складу. Приймальний відділ, його завдання та функції. Приймання товару за кількістю, якістю та вартістю. Особливі випадки приймання товару. Порядок здійснення вхідного контролю якості лікарських засобів, що надходять на склад. Організація праці оперативних відділів аптечного складу. Порядок зберігання товару на складі, контроль за термінами зберігання медичних товарів. Поводження із зіпсованими фармацевтичними товарами. Запобіжні заходи з охорони праці під час зберігання і роботи з вибуховими, вибухонебезпечними, легкозаймистими та горючими товарно-матеріальними цінностями. Особливості зберігання наркотичних, отруйних речовин, психотропних лікарських засобів та прекурсорів. Охорона праці при роботі з наркотичними, психотропними, отруйними та сильнодійними засобами. Облік руху товарів у відділах складу. Експедиційний відділ, його завдання Комплектація замовлень. Відпуск товару зі складу. Особливості відпуску

наркотичних, отруйних та психотропних лікарських засобів. Організація доставки товарно-матеріальних цінностей. Оформлення супровідних документів.

Структура Державної системи контролю якості лікарських засобів.

Основні завдання Державного фармакологічного центру МОЗ України, Державної інспекції з контролю якості лікарських засобів. Поняття про належну лабораторну практику. Нормативні документи, які регламентують вимоги до якості лікарських засобів. Організація роботи лабораторій з контролю якості лікарських засобів: завдання, організаційна структура, оснащення, штат

Відділ запасів та його функції. Приміщення та обладнання відділу.

Складання заявок-замовлень та виписування товару з аптечного складу та від інших постачальників. Організація приймання товару в аптеці. Супровідні документи. Організація вхідного контролю якості при роздрібній реалізації: перевірка сертифікатів якості, аналітичних паспортів та протоколів аналізів на препарати, що надходять в аптечні заклади. Первинний облік надходження товарно-матеріальних цінностей. Особливості отримання отруйних, наркотичних, психотропних речовин та прекурсорів, порядок їх обліку. Правила зберігання лікарських засобів та виробів медичного призначення. Приміщення та їх обладнання для зберігання товарних запасів. Матеріальна кімната, порядок розміщення товару. Вимоги до техніки безпеки і виробничої санітарії при зберіганні лікарських засобів. Контроль за строками придатності. Документи обліку лікарських засобів згідно з терміном зберігання. Правила зберігання барвних та пахучих речовин, лікарської рослинної сировини, перев'язувальних матеріалів та гумових виробів. Особливості зберігання вогне- та вибухонебезпечних засобів, легкозаймистих та легкогорючих речовин. Запобіжні заходи з безпеки під час зберігання і роботи з вибуховими, вибухонебезпечними, легкозаймистими і горючими товарно-матеріальними цінностями. Зберігання отруйних, наркотичних лікарських засобів, психотропних речовин та прекурсорів, безпека праці під час їх зберігання. Відпуск товарів в інші відділи аптеки, дрібнороздрібну мережу та лікувально-профілактичним закладам. Внутрішньоаптечна заготовка, її значення. Порядок проведення лабораторнофасувальних робіт, їх облік. Дооцінка та знижка, їх документальне оформлення. Охорона праці при зберіганні окремих груп лікарських засобів.

Основи економічного аналізу та планування

Рецептурно-виробничий відділ, його завдання та функції. Штат відділу. Оснащення приміщення та робочого місця для приймання рецептів та відпуску лікарських засобів. Рецепт та його значення в сучасних умовах. Структура рецепта. Законодавчі акти, що регламентують рецептурний відпуск. Загальні правила виписування рецептів. Форми рецептурних бланків та їх оформлення. Особливості виписування та оформлення рецептів на

лікарські засоби які містять наркотичні, психотропні, отруйні, сильнодіючі лікарські засоби та прекурсори. Перелік категорій населення, які мають право на пільгове забезпечення лікарськими засобами. Загальний порядок приймання рецептів. Порядок відпуску лікарських засобів по рецептам з аптек та їх структурних підрозділів. Облік рецептів виписаних з порушенням вимог. Права та обов'язки фармацевтичного фахівця при відпуску лікарських засобів по рецептам що виписані з порушенням вимог. Термін зберігання рецептів в аптеці. Визначення вартості індивідуальних лікарських засобів. Загальні правила таксування рецептів на індивідуальні лікарські засоби. Особливості таксування різних лікарських форм (порошків, рідких та м'яких лікарських форм, ліків що виготовляють в асептичних умовах) Тариф, його сутність, порядок визначення при таксуванні рецептів. Облік амбулаторної рецептури. Рецептура та її структура. Методи реєстрації рецептів на лікарські засоби індивідуального виготовлення. Облік екстемпоральної рецептури. Особливості реєстрації та обліку рецептів на лікарські засоби що відпускають безоплатно та на пільгових умовах. Організація предметно-кількісного обліку лікарських засобів в аптечних установах. Організація виготовлення та забезпечення контролю якості ліків в аптечних умовах. Оснащення асистентської кімнати. Організація та оснащення робочих місць для виготовлення ліків за індивідуальними прописами. Загальні вимоги до виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки. Особливості виготовлення ліків з наркотичними, психотропними, отруйними лікарськими засобами та прекурсорами. Вимоги до техніки безпеки і виробничої санітарії при виготовленні лікарських засобів. Організація внутрішньоаптечного контролю якості лікарських засобів. Комплекс заходів щодо забезпечення належної якості ліків, виготовлених в умовах аптеки, його складові. Характеристика видів внутрішньоаптечного контролю. Особливості внутрішньоаптечного контролю лікарських засобів що виготовляють в асептичних умовах. Оцінювання якості ліків аптечного виробництва. Правила оформлення до відпуску виготовлених в аптеці лікарських засобів та їх відпуск. Організація роботи аптеки для забезпечення реалізації лікарських засобів без рецептів та інших груп товарів аптечного асортименту. Сутність концепції відповідального самолікування та її реалізація у сучасних умовах. Законодавчі акти що регламентують безрецептурний відпуск в Україні. Препарати безрецептурного відпуску (ОТС-препарати), критерії віднесення препаратів до безрецептурних. Фармацевтична опіка, її сутність і роль в реалізації концепції відповідального самолікування. Організація фармацевтичної опіки. Організація діяльності аптечних пунктів. Інформаційне забезпечення реалізації лікарських засобів. Організаційна структура фармацевтичної інформації. Законодавчі акти України, що регламентують рекламну діяльність у фармацевтичній галузі, основні вимоги до рекламування лікарських засобів Назви лікарських

засобів (міжнародна непатентована, торговельна, патентована). Мерчандайзинг. Санітарно-просвітня робота в аптеках як чинник підвищення санітарних знань населення.

Значення вивчення ринкової економіки у підготовці фахівців

фармацевтичної галузі. Основні поняття фармакоекономіки, її структура, взаємозв'язок з іншими дисциплінами. Облік. Види обліку. Основні принципи та вимоги до ведення первинного обліку. Рух товарно-матеріальних цінностей в аптечних закладах. Облік операцій з надходженням та вибуття товарів аптечного асортименту. Розвиток системи постачання на фармацевтичному ринку України. Документообіг за первинним обліком надходження товару до аптеки. Перевірка відповідності фактичної наявності товару супровідним документам. Облік надходження товару: у сумі, за терміном придатності та предметно-кількісно. Особливості обліку надходження отруйних, наркотичних і психотропних лікарських засобів та етилового спирту. Види реалізації товару, її структура та облік, документальне оформлення. Оптова та роздрібна торгівля. Облік роздрібної та оптової реалізації лікарських засобів за рецептами, без рецептурний відпуск, реалізація у дрібно-роздрібній мережі та відпуск лікарських засобів безкоштовно і на пільгових умовах. Інші види витрат товару та їх документальне оформлення: ведення обліку витрат медичних товарів на господарчі потреби, першу медичну допомогу. Ведення обліку тари, лікарської рослинної сировини, допоміжного матеріалу, малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Характеристика роботи аптеки як торговельного підприємства.

Організація грошового обігу та обліку руху грошових коштів. Облік руху готівкових грошових коштів. Основні завдання обліку грошових коштів. Характеристика прибуткових та видаткових касових операцій, їх документальне оформлення. Організація роботи касира: його обов'язки при проведенні готівкових розрахунків. Форми розрахункових документів. Порядок застосування реєстраторів розрахункових операцій. Ведення книги обліку розрахункових операцій; розрахункові книжки. Порядок здачі виручки аптеки. Інвентаризація каси. Матеріальна відповідальність касира.

Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей, її головні завдання, види та терміни проведення. Загальний порядок проведення інвентаризації. Обов'язки та порядок роботи інвентаризаційної комісії. Документальне оформлення проведення інвентаризації. Розрахунок природних витрат. Особливості інвентаризації лікувальних закладів, які підлягають предметно-кількісному обліку. Підведення підсумків інвентаризації

Товарообіг як основна економічна категорія у торговельній діяльності аптечних закладів.

Види товарообігу, аналіз та планування. Індекс цін, його значення в плануванні товарообігу в разі зміни цін. Характеристика та класифікація товарних запасів. Аналіз та планування товарних запасів. Збільшення загальної кількості товарних запасів в

аптеці внаслідок різних господарських операцій. Етапи розрахунку нормативних запасів. Визначення необхідного обсягу придбання товарів. Товарообіг, його вплив на рентабельність. Торговельні накладення — основне джерело формування доходу аптек. Розрахунок рівня торговельних накладень.

Структура загальних витрат аптечних закладів. Особливість витрат для аптек, які здійснюють виробничу функцію. Чинники, які впливають на розмір та суму витрат аптечного підприємства. Прибуток як результат торгово-фінансової діяльності аптек і фармацевтичних фірм. Операційний, балансовий та чистий прибуток. Значення рентабельності для оцінювання ефективності функціонування ринку, конкурентоспроможності. Чинники що впливають на показники прибутку та рентабельності аптечного підприємства

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Організація діяльності аптечних закладів												
Тема 1. Історія розвитку фармації. Міжнародні стандарти регулювання різних видів фармацевтичної діяльності (GPP-належна фармацевтична практика).	18	2	2			4	6					6
Тема 2. Законодавчі акти України, які регламентують фармацевтичну діяльність у галузі забезпечення лікарськими засобами населення	6	2	2			2	8	2				6
Тема 3. Аптека як заклад охорони здоров'я, торгово-виробниче підприємство та суб'єкт підприємницької діяльності	8	2	2			4	6					6
Тема 4. Організація постачання аптечних закладів. Охорона праці при роботі з наркотичними, психотропними та сильнодіючими засобами	8	2	2			4	4					4
Тема 5. Структура та основні завдання Державної системи контролю якості лікарських засобів		2	2			2	8					8
Тема 6. Організація роботи аптеки з товарними запасами		2				2	6					6
Разом за змістовим модулем 1	40	12	10			18						
Змістовий модуль 2. Основи економічного аналізу та планування												
Тема 1. Організація	10	2	2			6	6					6

рецептурного та без рецептурного відпуску лікарських засобів												
Тема 2. Ведення обліку надходження та витрат товарно-матеріальних цінностей в аптеці	6	2	2			2	10	2	2			6
Тема 3. Характеристика роботи аптеки як торгівельного підприємства	6	2	2			2	6					6
Тема 4. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей, її головні завдання, види та терміни проведення	6	2	2			2	4					4
Тема 5. Основи економічного аналізу та планування торговельнофінансової діяльності аптек	8	2	2			4	10		2			8
Тема 6. Характеристика та аналіз витрат, прибутку й рентабельності аптекних закладів	14	2	4			8	16	2	2			12
Разом за змістовим модулем 2	50	12	14			24						
Усього годин	90	24	24			42	90	6	6			78

Змістовий модуль 1. Організація діяльності аптекних закладів

№ з/п	Назва теми	кількість годин
Лекційний модуль.		
1.	Історія розвитку фармації. Міжнародні стандарти регулювання різних видів фармацевтичної діяльності (GPP- належна фармацевтична практика)	2
2.	Законодавчі акти України, які регламентують фармацевтичну діяльність у галузі забезпечення лікарськими засобами населення	2
3.	Аптека як заклад охорони здоров'я, торгово-виробниче підприємство та суб'єкт підприємницької діяльності	2
4.	Організація постачання аптекних закладів. Охорона праці при роботі з наркотичними, психотропними та сильнодіючими засобами	2
5.	Структура та основні завдання Державної системи контролю якості лікарських засобів	2
6.	Організація роботи аптеки з товарними запасами	2
	Разом по лекційному модулю	12
Практичний модуль		
1.	Міжнародні стандарти регулювання різних видів фармацевтичної діяльності (GPP – належна фармацевтична практика)	2
2.	Законодавчі акти України, які регламентують фармацевтичну діяльність у галузі забезпечення лікарськими засобами населення	2
3.	Аптека як заклад охорони здоров'я, торгово-виробниче підприємство та суб'єкт підприємницької діяльності	2
4.	Організація постачання аптекних закладів. Робота з наркотичними, психотропними та сильнодіючими засобами	2
5.	Організація системи контролю якості ліків та фармацевтичних товарів.	2
	Разом по практичному модулю	10
Модуль самостійної роботи		
1.	Міжнародні стандарти регулювання різних видів фармацевтичної діяльності (GPP – належна фармацевтична практика) Самостійне опрацювання нормативної документації	2
2.	Законодавчі акти України, які регламентують фармацевтичну діяльність у галузі забезпечення лікарськими засобами населення. Самостійне опрацювання нормативної документації	4
3.	Аптека як заклад охорони здоров'я, торгово-виробниче підприємство та суб'єкт підприємницької діяльності. Вивчення санітарно-протиепідемічного режиму аптек. Складання схеми організаційної структури аптеки	6
4.	Організація постачання аптекних закладів. Робота з наркотичними, психотропними та сильнодіючими засобами. Документальне оформлення операції руху товарів	2
5.	Організація системи контролю якості ліків та фармацевтичних товарів.	4
	Разом по модулю самостійної роботи	18
	Разом по змістовому модулю	40

Змістовий модуль 2. Основи економічного аналізу та планування

№ з/п	Назва теми	кількість годин
Лекційний модуль.		
1.	Організація рецептурного та без рецептурного відпуску лікарських засобів	2
2.	Ведення обліку надходження та витрат товарно-матеріальних цінностей в аптеці	2
3.	Характеристика роботи аптеки як торговельного підприємства	2
4.	Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей, її головні завдання, види та терміни проведення	2
5.	Основи економічного аналізу та планування торговельно-фінансової діяльності аптек	2
6.	. Характеристика та аналіз витрат, прибутку й рентабельності аптекних закладів	2
	Разом по лекційному модулю	12
Практичний модуль		
1.	Організація роботи аптеки з товарними запасами	2
2.	Організація рецептурного та без рецептурного відпуску лікарських засобів	2
3.	Ведення обліку надходження та витрат товарно-матеріальних цінностей в аптеці	2
4.	Характеристика роботи аптеки як торговельного підприємства	2
5.	Організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптеках	2
6	Основи економічного аналізу та планування торговельно-фінансової діяльності аптек	2
7	Поняття «доходи», «витрати», «рентабельність», в господарській діяльності аптек	2
	Разом по практичному модулю модулю	14
Модуль самостійної роботи		
1.	Організація роботи аптеки з товарними запасами. Робота з документами обліку лікарських засобів та рослинної сировини.	2
2.	Організація рецептурного та без рецептурного відпуску лікарських засобів. Облік амбулаторної рецептури. Особливості виготовлення засобів з наркотичними і психотропними речовинами.	4
3.	Ведення обліку надходження та витрат товарно-матеріальних цінностей в аптеці. Облік руху тари, лікарської сировини, цінного інвентарю. Облік відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів.	4
4.	Характеристика роботи аптеки як торговельного підприємства. Облік надходження матеріально-товарних цінностей.	2
5.	Організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптеках. Розрахунок природних втрат.	2
6.	Основи економічного аналізу та планування торговельно-фінансової діяльності аптек. Аналіз товарообігу, торговельних накладів. Нормування товарних запасів аптеки.	6
7.	Поняття «доходи», «витрати», «рентабельність», в господарській діяльності аптек. Операційний, балансовий та чистий прибуток. Розрахунки прибутку та рентабельності аптеки.	4

	Разом по модулю самостійної роботи	24
	Разом по змістовому модулю	50

Заочна форма навчання

Змістовий модуль . Організація діяльності аптечних закладів. Основи економічного аналізу та планування.

№ з/п	Назва теми	кількість годин
<i>Лекційний модуль.</i>		
1.	Організація постачання аптечних закладів. Охорона праці при роботі з наркотичними, психотропними, отруйними та сильнодіяними засобами	2
2.	Ведення обліку надходження та витрат товарно-матеріальних цінностей в аптеці	2
3.	Характеристика та аналіз витрат, прибутку й рентабельності аптечних закладів	2
	Разом по лекційному модулю	6
<i>Практичний модуль</i>		
1.	Організація рецептурного та без рецептурного відпуску лікарських засобів	2
2.	Організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптеках	2
3.	Основи економічного аналізу та планування торговельно-фінансової діяльності аптек	2
	Разом по практичному модулю	6
<i>Модуль самостійної роботи</i>		
1.	Міжнародні стандарти регулювання різних видів фармацевтичної діяльності (GPP – належна фармацевтична практика) Самостійне опрацювання нормативної документації	6
2.	Законодавчі акти України, які регламентують фармацевтичну діяльність у галузі забезпечення лікарськими засобами населення. Самостійне опрацювання нормативної документації	8
3.	Аптека як заклад охорони здоров'я, торгово-виробниче підприємство та суб'єкт підприємницької діяльності. Вивчення санітарно-протиепідемічного режиму аптек. Складання схеми організаційної структури аптеки	8
4.	Організація постачання аптечних закладів. Робота з наркотичними, психотропними та сильнодіючими засобами. Документальне оформлення операції руху товарів	8
5.	Організація системи контролю якості ліків та фармацевтичних товарів.	6
6.	Організація роботи аптеки з товарними запасами. Робота з документами обліку лікарських засобів та рослинної сировини.	6
7.	Організація рецептурного та без рецептурного відпуску лікарських засобів. Облік амбулаторної рецептури. Особливості виготовлення засобів з наркотичними і психотропними речовинами.	6
8.	Ведення обліку надходження та витрат товарно-матеріальних цінностей в аптеці. Облік руху тари, лікарської сировини, цінного інвентарю. Облік відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів.	6
9.	Характеристика роботи аптеки як торговельного підприємства. Облік надходження матеріально-товарних цінностей.	6
10.	Організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптеках.	6

	Розрахунок природних втрат.	
11.	Основи економічного аналізу та планування торговельно-фінансової діяльності аптек. Аналіз товарообігу, торгівельних накладів. Нормування товарних запасів аптеки.	6
12.	Поняття «доходи», «витрати», «рентабельність», в господарській діяльності аптек. Операційний, балансовий та чистий прибуток. Розрахунки прибутку та рентабельності аптеки.	6
	Разом по модулю самостійної роботи	78
	Разом по змістовому модулю	90

Список рекомендованої літератури:

Основна

1. Державна фармакопея України/Технологія ліків, I частина, 2001.
Громовик Б.П. Організація роботи аптек. — Вінниця: Нова книга, 2005. — 272 с.
2. Громовик Б.П. Практикум з організації та економіки фармації/. Б.П. Громовик, С.І. Терещук — Вінниця: Нова книга, 2004. — 447 с.
3. Немченко А.С., Котвіцька А.А., Панфілова Г.Л. та ін. Організація фармацевтичного забезпечення населення: навч. посіб. — Х.: Авіста — ВЛТ, 2007. — 488 с.
4. Немченко А.С. Основи економіки та системи обліку у фармації. — Х.: Вид-во НФаУ “Золоті сторінки”, 2005. — 503 с.
5. Терещук С.І., Новикевич А.М., Чухрай І.Л. Система бухгалтерського обліку в аптеках: навч. посіб. — Вінниця: Нова книга, 2003. — 280 с.
6. Юридические аспекты фармацевтического и медицинского бизнеса. Спецвыпуск журн. “Провизор”, 2008.

Додаткова

1. Історія фармації України / Р.В. Богатирьова, Ю.П. Спіженко, В.П. Черних та ін. — Х.: Прапор, Вид-во УкрФА, 1999. — 799 с.
2. Вершкова І.В., Крикля В.В. Правила таксування рецептів. Методичні рекомендації з предмету “Організація і економіка фармації”. — Х.: Вид-во НФаУ, 2003. — 48 с.
3. Криков В.И., Прокопишин В.И. Организация и экономика фармации: учебник. — М.: Медицина, 1991. — 624 с.
4. Немченко А.С. Фармацевтическое ценообразование: монографія. — Х.: Радар. — 1999. — 290 с.
5. Кузнєцов В., Маханько О. Усе про облік та організацію аптекних установ. — Х.: Фактор, 2006. — 472 с.
6. Довідник екстемпоральної рецептури / За ред. О.І. Тихонова. — К.: Моріон, 1999. — 496 с.
7. Панфілова Г.Л., Немченко А.С., Немченко О.А. Організація фармацевтичної допомоги населенню в умовах медичного страхування: монографія. — Х., 2009. — 228 с.

Методи навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу. Це, наприклад, комп'ютерна підтримка навчального процесу, впровадження інтерактивних методів навчання : робота в малих групах, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань.

Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному, і практичному контролю.

**Критерії оцінювання студентів на практичних заняттях
з організації та економіки у фармації**

За національною шкалою	За 100- бальною шкалою	За шкалою ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
відмінно	90-100	A	Здобувач вищої освіти має ґрунтовні знання з теоретичного матеріалу за темою практичного заняття, може чітко формулювати дефініції, здатний виконувати завдання дослідницького, частково-пошукового характеру, ретельно підійшов до самостійної підготовки письмової частини практичної роботи (розв'язування задач, складання планів, схем, класифікацій, побудова графіків, підготовка рефератів, складання бібліографії тощо). Під час практичної роботи: дає правильні відповіді, розв'язки завдань, науково обґрунтовує дискусійні питання. Відповідно до вимог оформив звіт з практичної роботи.
добре	82-89 74-81	B C	Здобувач вищої освіти в цілому володіє теоретичним матеріалом за темою, здійснив письмову підготовку відповідно до вимог. Здатний самостійно приймати участь у виконанні завдань репродуктивного характеру, проте творчі завдання виконує за допомогою викладача, допускає незначну кількість помилок при виконанні письмових завдань.
задовільно	64-73 60-63	D E	Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання з теми, низький рівень логічних зв'язків при викладенні матеріалу, здатний виконувати лише елементарні завдання. Письмова підготовка у значній мірі, не відповідає вимогам. Письмові завдання виконані не менше ніж 50%.
незадовільно	35-59 1-34	FX F	Відповіді і завдання відзначаються поверховістю або не вірні. Теоретичний матеріал засвоєний фрагментарно, необхідні практичні уміння не сформовані. Більшість письмових завдань не виконані.

**Критерії оцінювання самостійної роботи студентів
з організації та економіки у фармації**

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
відмінно	90-100	A	Здобувач вищої освіти має стійки навички роботи з підручниками та науковими джерелами. Здатний самостійно здобути глибокі, міцні і системні знання фактів, понять, законів, теорій і уміє усвідомлено їх застосовувати у проблемних ситуаціях. Користується широким арсеналом доказів своєї думки, здатний до прогнозування та встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Володіє уміньми творчо-пошукової діяльності.
добре	82-89 74-81	B C	Здобувач вищої освіти здатний самостійно здобути знання з даної теми та якісно їх відтворити, успішно застосовує їх у типовій ситуації, проте при виконанні завдань продуктивного характеру потребує допомоги викладача, що свідчить про недостатню глибину розуміння і осмислення студентом навчального змісту. Студент в цілому оволодів методикою розв'язування проблемних питань з даної дисципліни, вміє аналізувати, складати алгоритм розв'язку, проте не завжди може давати інтерпретацію одержаним результатам, має складнощі у випадку нестандартного шляху розв'язування.
задовільно	64-73 60-63	D E	Здобувач вищої освіти має недостатньо сформовані вміння працювати з літературними джерелами. Зміст опрацьований поверхнево, спрощено. Застосовує матеріал фрагментарно. Володіє уміньми здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу. За допомогою викладача може робити висновки та демонструє здатність розуміння змісту після його пояснення викладачем. Студент має практичні навички в розв'язуванні лише певних питань, може їх проаналізувати та скласти алгоритм розв'язку.
незадовільно	35-59 1-34	FX F	Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання з теми, що має свідчити про не виконання завдання. Необхідні практичні вміння не сформовані. Записи відсутні. Студент не володіє програмним матеріалом, не володіє вміннями розв'язування питань з тем даної дисципліни.

**Критерії оцінювання знань студентів на екзамені
з організації та економіки у фармації**

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
відмінно	90-100	A	Здобувач вищої освіти має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу організації та економіка у фармації стосовно понять, міжнародних стандартів, законодавчих актів України і вміє усвідомлено їх застосовувати у проблемних ситуаціях, володіє знаннями про особливості організації підприємницької діяльності у фармацевтичній галузі; методи та прийоми, функції управління; особливості діяльності аптекних установ у сучасних умовах; основні напрямки розвитку системи постачання аптек; особливості зберігання лікарських засобів, організації вхідного контролю якості, перевірка супровідних документів, ведення обліку надходження та витрат товарно-матеріальних цінностей в аптеці, основи економічного аналізу та планування фінансової діяльності аптек. Користується широким арсеналом доказів своєї думки, здатний до прогнозування та встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Здатний вибирати раціональний шлях розв'язку проблемних питань.
добре	82-89 74-81	B C	Здобувач вищої освіти знає програмний матеріал повністю, має практичні навички при вирішенні практичних задач, але рівень сформованості прогностичного мислення недостатній, а подекуди потребує орієнтованого інструктажу стосовно вирішення завдань творчого характеру. Здобувач вищої освіти в цілому оволодів методикою розв'язування проблемних питань, вміє аналізувати, складати алгоритм розв'язку, проте не завжди може давати пояснення одержаним результатам, має складнощі у випадку нестандартного шляху розв'язування. Здобувач вищої освіти самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки..
задовільно	64-73 60-63	D E	Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання з курсу організації та економіки у фармації. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Професійні вміння мають розрізнений характер, що свідчить про низький рівень сформованості компетентності.

			Здобувач вищої освіти має практичні навички в розв'язуванні лише певних типів проблемних питань, може їх проаналізувати та скласти алгоритм розв'язку. Допускає помилки при аналізі складних питань стосовно менеджменту та маркетингу у фармації.
незадовільно	35-59 1-34	FX F	Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання. Здобувач вищої освіти не володіє вміннями розв'язування питань стосовно аналізу і планування організаційної та фінансової діяльності фармацевтичних підприємств..